

ДАЯРЛЫҚ ТОП (5–6 ЖАС)Таңғы жаттығу қараша

Мақсаты: Денені сергіту, бұлшық етті шынықтыру, қозғалысты үйлестіру, санаумен ырғақ сезімін жетілдіру.

Ұзақтығы: 8–10 минут.

1-күн. «Салауатты таң»

Қолды жоғары көтеру – 1, 2.

Иықты айналдыру – 3, 4.

Белге еңкею (оңға, солға).

Аяқ ұшымен көтерілу.

Секіру – 3 рет.

Терең дем алу.

2-күн. «Күн мен жел»

Қолды жоғары көтеріп, айналамыз.

Денені оңға-солға бұру.

Еңкейіп, түзелу.

Қолды алға созып, терең дем алу.

Санаумен орындау (1–4).

3-күн. «Қарлы таң»

Қолмен қар ұстағандай қимыл.

Тізені көтеріп жүру.

Секіру, “қар лақтырамыз”.

Тыныс шығару.

Бел айналдыру.

4-күн. «Аңшы мен қоян»

Жеңіл жүгіру.

Тоқтап, еңкею.

Секіру – “қоян секірді”.

Бұрылу (оңға, солға).

Дем алу.

5-күн. «Қар домалатамыз»

Еңкейіп, айналмалы қимылмен “қар домалатамыз”.

Тізе бүгеміз.

Қолды жоғары көтеріп, “аққала жасаймыз”.

Секіру.

Тыныс алу.

6-күн. «Жел қатты»

Қолды айналдыру (алға-артқа).

Денені оңға-солға тербету.

Тізені бүгіп, түзелу.

Еңкею.

Дем шығару.

7-күн. «Қарлы орман»

Ауыр қадаммен жүру – “қар кешіп келеміз”.

Еңкейіп, қолмен қар ұстау.

Қолды жайып, айналу.

Тыныс алу.

8-күн. «Желмен жарысамыз»

Орнында жүгіру.

Тізені көтеріп, санаумен (1–4).

Белге айналмалы қимыл.

Қолды жоғары көтеру.

Тыныс алу.

9-күн. «Күн күлімдейді»

Қолды жоғары көтеру – күнге қараймыз.

Аяқ ұшымен көтерілу.

Белге еңкею (оңға, солға).

Қолды жайып, айналу.

Дем шығару.

10-күн. «Құстар аспанда»

Қолды екі жаққа жайып, қанат қағу.

Шеңбер бойымен жүру.

“Қондық!” – еңкею.

“Ұштық!” – секіру.

Тыныс алу.

11-күн. «Жел мен ағаштар»

Қолды жоғары көтеріп, тербелу.

Денені оңға-солға бұру.

Еңкейіп, түзелу.

Бел айналдыру.

Дем шығару.

12-күн. «Қар жауып тұр»

Қолмен қар ұстау.

Аяқ ұшымен көтерілу.

Қарды үрлеу – “ф-ф-ф”.

Секіру.

Тыныс алу.

13-күн. «Күн мен бұлт»

Қолды жоғары көтеріп – “күн шықты”.

Еңкейіп – “бұлт келді”.

Қолды айналдырып – “жел соқты”.

Дем шығару.

14-күн. «Қарлы дала»

Аяқ ұшымен жүру.

Қолды жоғары көтеріп, айналу.

Еңкейіп, қар жинау.

Секіру.
Дем алу.
15-күн. «Құстар қайтты»
Қолмен қанат қағу.
Тізе көтеріп жүру.
“Ұшты!” – айналу.
“Қонды!” – еңкею.
Тыныс алу.
16-күн. «Аю серуенге шықты»
Ауыр қадаммен жүру.
Қолды алға созу.
Еңкею, түзелу.
Бел айналдыру.
Тыныс шығару.
17-күн. «Таңғы орман»
Қолды жоғары көтеру – “ағаштар биік”.
Денені оңға-солға бұру.
Тізені бүгіп, “жапырақ терейік”.
Секіру.
Тыныс алу.
18-күн. «Жел мен қар ойыны»
Қолды айналдыру.
Еңкейіп, қар ұстау.
“Қар ұшты!” – қолды жоғары көтеру.
Секіру.
Дем шығару.
19-күн. «Қыс келді»
Қолды жоғары көтеріп, айналу.
Белге еңкею.
Тізе бүгіп, түзелу.
“Қар ұшты!” – секіру.
Тыныс алу.
20-күн. «Салауатты таңмен аяқтаймыз»
Қолды жоғары көтеру – санаумен (1–4).
Иық пен бел айналдыру.
Аяқ ұшымен көтерілу.
Еңкею, түзелу.
Терең дем алу – “Біз сергекпіз, біз мықтымыз!”

Қимылды ойын

1-күн

Қимылды ойын: «Жел мен жапырақтар»

Міндеті: Табиғат құбылыстарын қимылмен бейнелеу, ептілікті дамыту.

Шарты: Балалар – жапырақтар. Тәрбиеші «жел соқты» десе, балалар айналып, әр тарапқа жүгіріп кетеді. «Жел басылды» десе, бәрі тоқтайды.

2-күн

Қимылды ойын: «Жапырақ тереміз»

Міндеті: Еңбекке бейімдеу және қимыл дәлдігін дамыту.

Шарты: Алаңға түрлі түсті қағаз жапырақтар шашылады. Балалар белгі бойынша жүгіріп, белгілі түсті жапырақтарды жинайды.

3-күн

Қимылды ойын: «Тиіндер мен жаңғақтар»

Міндеті: Ептілік пен зейінді дамыту.

Шарты: Балалар – тиіндер, ал жерге «жаңғақтар» (доптар) тасталады. Белгі бойынша әр тиін өз жаңғағын жинап себетке салады.

4-күн

Қимылды ойын: «Күзгі жел»

Міндеті: Жүгіріс пен бағытты сезінуді дамыту.

Шарты: Тәрбиеші «жел оңнан соқты» десе, балалар оңға жүгіреді; «солдан» десе – солға; «жел қатты соқты» десе – айналып жүгіріп шығады.

5-күн

Қимылды ойын: «Орманда серуен»

Міндеті: Қимыл үйлесімін, байқағыштықты дамыту.

Шарты: Балалар орман ішінде жүргендей жүреді. «Тас кездесті» — секіреді, «өзен» — еңкейіп өтеді, «жел» — еңкейіп қозғалады.

6-күн

Қимылды ойын: «Түлкі мен қоян»

Міндеті: Жылдамдық пен шапшаңдықты дамыту.

Шарты: Бір бала түлкі, қалғандары қоян. Тәрбиеші белгі бергенде түлкі қуып жетуге тырысады.

7-күн

Қимылды ойын: «Қолғап кімде?»

Міндеті: Зейін мен жылдамдықты дамыту.

Шарты: Балалар шеңберге тұрады, қолғапты бір-біріне білдіртпей береді. Тәрбиеші «тоқта!» дегенде қолғап кімде болса, ол ән айтады немесе секіреді.

8-күн

Қимылды ойын: «Кім көп жапырақ жинайды?»

Міндеті: Еңбек дағдысын қалыптастыру, қозғалыс белсенділігін арттыру.

Шарты: Балалар екі топқа бөлінеді. Әр топ өз түстеріндегі жапырақтарды тез жинап әкеледі. Кім көбірек жинаса — солар жеңімпаз.

9-күн

Қимылды ойын: «Құстар ұшып келеді»

Міндеті: Тепе-теңдік пен ырғақтылықты дамыту.

Шарты: Балалар қолдарын жайып, құстардай ұшады. «Қыстап қал!» дегенде тоқтап, бір аяқпен тұрады.

10-күн

Қимылды ойын: «Жаңбыр жауды»

Міндеті: Қимылды үйлестіру және ептілікті дамыту.

Шарты: «Жаңбыр жауды» дегенде балалар қолшатыр іздеп (белгіленген орынға) жүгіреді. «Күн шықты» десе, қайтадан ойнап шығады.

11-күн

Қимылды ойын: «Отын тереміз»

Міндеті: Баланы еңбекке баулу, жүгіру мен иілуді дамыту.

Шарты: Балалар алаңда жатқан таяқшаларды (отын) жинап, себетке салады.

12-күн

Қимылды ойын: «Ит пен мысық»

Міндеті: Зейінділік пен шапшаңдықты дамыту.

Шарты: Бір бала – ит, қалғандары – мысық. Ит артынан қуып жетуге тырысады, ал мысықтар белгіленген орынға қашып үлгеруі керек.

13-күн

Қимылды ойын: «Жел соқты»

Міндеті: Денені сергіту, ырғағын сақтау.

Шарты: Балалар шеңбер жасап тұрады. Тәрбиеші «жел оңнан соқты» десе, барлығы оңға айналады, «солдан» десе – солға.

14-күн

Қимылды ойын: «Аю оянды»

Міндеті: Есту реакциясын және тез әрекет ету дағдыларын жетілдіру.

Шарты: Бір бала – аю, ол «ұйықтап жатады». Балалар «жеміс теріп» жүреді. «Аю оянды!» дегенде бәрі жүгіріп қашады.

15-күн

Қимылды ойын: «Кімнің қолғапы жоғалды?»

Міндеті: Зейінділік пен есте сақтауды дамыту.

Шарты: Бір бала сыртқа шығып тұрған кезде, бір баланың қолғапы тығылып қалады. Ол келген соң, кімнің қолғапы жоғалғанын табуы керек.

❄ 16-күн

Қимылды ойын: «Қар ұшады» (дайындық ойыны)

Міндеті: Қысқа кезеңге қызығушылық тудыру.

Шарты: Ақ қағаз қиындыларын қар сияқты лақтырып, балалар «қар ұшады» деп билеп, секіреді.

17-күн

Қимылды ойын: «Құстар жылы жаққа ұшты»

Міндеті: Кеңістікте бағдарлану қабілетін дамыту.

Шарты: Балалар құс рөлінде оңнан солға ұшады, тәрбиеші бағыттарды ауыстырып отырады.

18-күн

Қимылды ойын: «Тауық пен бүркіт»

Міндеті: Жылдамдық пен батылдықты қалыптастыру.

Шарты: Бір бала — бүркіт, қалғандары — балапандар. Бүркіт ұшып келіп, балапандарды ұстауға тырысады.

19-күн

Қимылды ойын: «Күзгі киімдер»

Міндеті: Киім атауларын еске түсіру, киіну дағдысын бекіту.

Шарты: Балалар шеңберде тұрады. Тәрбиеші «шарф», «қолғап», «бас киім» дегенде, балалар сол киімнің кию қимылын жасайды.

20-күн

Қимылды ойын: «Күзгі серуен» (қорытынды)

Міндеті: Қозғалыс, бақылау және табиғатты сүйіспеншілікпен қабылдау.

Шарты: Балалар табиғатты аралап жүреді, жапырақ тереді, «жел», «жаңбыр», «күн» қимылдарын қоса орындайды.

Серуен картотекасы

1-күн

Дербес әрекет: Балалар өз бетінше күрек, шелек алып, аула тазалау жұмысына белсенді араласады. Бірі жапырақ жинайды, бірі шелектерге салады.

Бақылау: Күздің соңғы күндері. Аспан сұр, күн сирек көрінеді, жел суық. Балалардан сұрау: «Қараша айында ауа райы қандай?», «Ағаштарда не қалды?»

Еңбекке баулу: Жиналған жапырақтарды арнайы орынға жинау.

Қимылды ойын: «Жел соқты» — тәрбиеші жел бағытын айтады, балалар соған қарай иіледі не жүгіреді.

2-күн

Дербес әрекет: Құстарды бақылап, олардың даусын еліктеу.

Бақылау: Құстар неге жылы жаққа ұшады? Торғайлар неге қалады? Тәрбиеші түсіндіреді: торғайлар адамға жақын өмір сүреді, жылы жаққа ұшпайды.

Еңбекке баулу: Құстарға жем салғыш жасау немесе дайын ыдысқа жем салу.

Қимылды ойын: «Құстар мен мысық» — балалар торғай болып ұшады, тәрбиеші мысық рөлінде.

3-күн

Дербес әрекет: Допты бір-біріне лақтыру және қағып алу.

Бақылау: Күннің ерте бататынын, аспанның тез қараңғыланатынын байқау.

Балалармен талқылау: «Күн неге тез батады?».

Еңбекке баулу: Ойыннан кейін құралдарды жинау.

Қимылды ойын: «Күн мен бұлт» — «Күн шықты» дегенде жүгіреді, «бұлт келді» дегенде тығылады.

4-күн

Дербес әрекет: Арбамен жиналған жапырақтарды тасу.

Бақылау: Жел бағытын анықтау: орамалды желге тосып көру, «Қай жақтан соғып тұр?» сұрағы.

Еңбекке баулу: Қоқыс пен бұтақтарды жинау.

Қимылды ойын: «Жел мен ағаштар» — тәрбиеші жел рөлінде, балалар ағаш болып шайқалады.

5-күн

Дербес әрекет: Табиғи материалдармен сурет құрастыру (жапырақтан күн, бұтақтан үй).

Бақылау: Жердің дымқылданғанын байқау, балаларға «Неліктен жер дымқыл?» сұрағын қою.

Еңбекке баулу: Жиналған материалдарды бір жерге жинау.

Қимылды ойын: «Жапырақтар ұшады» — балалар жапырақтарша айналып жүгіреді.

6-күн

Дербес әрекет: Топтасып жүгіру, шеңбер құрып ойнау.

Бақылау: Аспандағы бұлттардың түр-түсін ажырату: ақ, сұр, қою.

Еңбекке баулу: Ауладағы ұсақ бұтақтарды жинау.

Қимылды ойын: «Бұлттар жүреді» — балалар бұлттардың қозғалысын қимылмен бейнелейді.

7-күн

Дербес әрекет: Балаларға киімін реттеп, өздігінен киінуге үйрету.

Бақылау: Суық ауаның тынысқа әсерін сезіну: «Тыныс алғанда не сеземіз?».

Еңбекке баулу: Қолғап, бас киім, шарфты дұрыс кию дағдысын бекіту.

Қимылды ойын: «Жылынып алайық» — жүгіру, секіру, алақан шапалақтау.

8-күн

Дербес әрекет: Балалар жұптасып жүреді, бір-біріне көмектеседі.

Бақылау: Күн шыққанда не өзгереді? Жарық көбейе ме? Ауа жылына ма?

Еңбекке баулу: Құстардың жем салғышын тазалап, жаңадан дән салу.

Қимылды ойын: «Құстар жем тереді» — балалар еңкейіп, қолмен қимыл жасайды.

9-күн

Дербес әрекет: Таяқшалармен қар бетіне сызықтар салу.

Бақылау: Қырау мен шықтың айырмашылығын көрсету.

Еңбекке баулу: Қырауды бұтақтардан сілкілеу.

Қимылды ойын: «Ізбен жүр» — тәрбиеші із салады, балалар қайталайды.

10-күн

Дербес әрекет: Қар ұшқынын ұстап көру.

Бақылау: Алғашқы қардың түсуі, оның еріп кетуін бақылау.

Еңбекке баулу: Қарды бір жерге жинауға қатысу.

Қимылды ойын: «Қар ұшып тұр» — балалар айналып, қолдарын жайып ойнайды.

11-күн

Дербес әрекет: Қардан кішкене домалақ жасау, бірігіп қар адам пішінін жасау.

Бақылау: Қардың құрылысын сипаттау: жұмсақ, суық, ериді.

Еңбекке баулу: Қардан жол салуға көмектесу.

Қимылды ойын: «Қар домалату» — балалар бірге қимыл жасайды.

12-күн

Дербес әрекет: Балалар шеңбермен жүгіреді, ырғаққа сай қозғалады.

Бақылау: Күннің сирек шығатынын, күн сәулесінің әлсіздігін байқау.

Еңбекке баулу: Құралдарды орнына қою, ойыншықтарды жинау.

Қимылды ойын: «Күн шықты — күн батты».

13-күн

Дербес әрекет: Топталып ойын ұйымдастыру (жүгіру, секіру).

Бақылау: Желдің күші — «қатты» және «баяу» ұғымдарын салыстыру.

Еңбекке баулу: Жел ұшырып кеткен жапырақтарды жинау.

Қимылды ойын: «Жел соқты» — тәрбиеші “қатты” немесе “баяу” деп айтады.

14-күн

Дербес әрекет: Құстардың жем жеуін бақылау, даусын тыңдау.

Бақылау: Құстар не жейді? Оларға не ұнайды?

Еңбекке баулу: Жем салғышты тазалап, жаңа жем салу.

Қимылды ойын: «Торғайлар мен мысық» ойыны.

15-күн

Дербес әрекет: Доппен жұптасып ойнау.

Бақылау: Ағаш бұтақтарының жалаңаштанып қалғанын көру.

Еңбекке баулу: Бұтақтарды жинау, бір жерге қою.

Қимылды ойын: «Ағаш пен жел» — жел соққанда еңкейіп, тынғанда түзелу.

16-күн

Дербес әрекет: Табиғатты сипаттау: «Аспан қандай?», «Ауа қандай?»

Бақылау: Қараша айында не өзгерді? Жердің түсі, аспанның түсі?

Еңбекке баулу: Алаңды таза ұстау, құралдарды жинау.

Қимылды ойын: «Жылынып алайық» — жүгіру, секіру.

17-күн

Дербес әрекет: Қар бетінде сурет салу.

Бақылау: Қар үстіндегі іздердің қай жануарға ұқсайтынын табу.

Еңбекке баулу: Қарды күрекшемен тазалау.

Қимылды ойын: «Ізбен жүр».

18-күн

Дербес әрекет: Қар жинап, оны арбамен тасу.

Бақылау: Қардың ауыр-жеңілдігін салыстыру.

Еңбекке баулу: Ауладағы қарды жинау.

Қимылды ойын: «Қар алып кел».

19-күн

Дербес әрекет: Балалар топпен қозғалып, серуен бағытында жүреді.

Бақылау: Күн сәулесінің қар үстінде жарқырағанын бақылау.

Еңбекке баулу: Құралдарды орнына қою.

Қимылды ойын: «Күн мен қар» — күн шыққанда жүгіреді, бұлт келгенде тоқтайды.

20-күн

Дербес әрекет: Табиғатты қорытынды бақылау: қысқа дайындық туралы әңгіме.

Бақылау: Адамдар мен жануарлардың қыста қалай өмір сүретіні туралы түсінік беру.

Еңбекке баулу: Құстарға тағы жем беру, аула тазалау.

Қимылды ойын: «Қыс келді» — балалар жел, қар, күннің қозғалысын бейнелейді.

ДАЯРЛЫҚ ТОП (5 жас шамасында)

Мақсаты: Мектепке дайындық, өзін-өзі ұстау мәдениеті, жауапкершілік.

1–5 күн

Таңертең баламен күн жоспарын талқылаңыз: «Бүгін не істейміз?».

Баланың киімін, сөмкесін өзі реттеуге мүмкіндік беріңіз.

Кешке күн ішінде не үйренгенін сұраңыз.

Оқу, санау, сурет салуға қызығушылығын қолдаңыз.

Баланың еркін сөйлегенін мадақтаңыз.

6–10 күн

Үйде кітап оқу дәстүрін қалыптастырыңыз.

Таңертең жылы сөз айтып шығарып салыңыз.

Кешке қысқа әңгіме айту немесе өлең жаттау пайдалы.

Баланың жауапкершілігін арттыру үшін «сенің кезегің» әдісін қолданыңыз.

Мектеп туралы оң пікір қалыптастырыңыз.

11–15 күн

Бала өз ой-пікірін еркін айтуы үшін сабырмен тыңдаңыз.

Уақытында ұйықтау мен ояну әдетін сақтаңыз.

Киім мен ойыншықтарына ұқыптылық үйретіңіз.

Кешке бір күндік жетістікке бірге қуаныңыз.

Теледидар орнына бірге ертегі тыңдау ұсынылады.

16–20 күн

Күн сайын баламен табиғат, ауа райы туралы сөйлесіңіз.

Баланың достарымен қарым-қатынасын бақылаңыз.

Кешке жылы шәй, тыныш музыка, жылы сөз — ең жақсы күтім.

«Рақмет», «өтінемін», «сәлеметсіз бе» мәдениетін бекітіңіз.

Мектепке дайындықта балаңызды сеніммен, махаббатпен қолдаңыз.
